

Afvalevaluatie 2012-2019

September 2020

Inhoud

1	Inleiding	1
2	Lokale Afvaldoelstelling.....	1
3	Kenmerken van de huidige afvalinzameling	2
4	Realisatie ingezameld fijn huishoudelijk afval 2012-2019	3
5	Samenstelling van het restafval en de PMD	4
6	Realisatie restafval vergeleken met doelstelling	5
7	Aanpassen lokale afvaldoelstelling.....	5
8	Benchmark inzameling afval	6
9	Conclusie	7

1 Inleiding

In de Wet milieubeheer is aangegeven dat het Landelijk afvalbeheerplan (LAP) het beleidskader is voor de uitvoering van afvaltaken. Op 28 december 2017 is het derde LAP in werking getreden (LAP3). LAP3 ondersteunt de overgang naar een circulaire economie. In een circulaire economie bestaat geen afval en worden grondstoffen steeds opnieuw gebruikt. Afval is de nieuwe grondstof.

Om het afval door gebruik thuis te verminderen zijn in LAP3 de volgende doelen vastgesteld voor de sector 'consumptiegoederen':

Doelstelling LAP3

- de jaarlijkse hoeveelheid huishoudelijk restafval is in 2020 maximaal 100 kg per persoon en in 2025 maximaal 30 kg per persoon per jaar;
(= 75% gescheiden inzameling en recycling van fijn en grof huishoudelijk afval)
- in 2025 gaan burgers en bedrijven zo om met consumptiegoederen, dat deze in de kringloop kunnen blijven en dat het niet achterlaten van zwerfafval de norm is.

De Wet milieubeheer bepaalt ook dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de inzameling van het huishoudelijk afval. Daarmee zijn ze een belangrijke partij om de doelstellingen te realiseren. Een gemeente heeft hierop bijvoorbeeld invloed door beleidskeuzes te maken in de manier van inzamelen of voorlichting van burgers.

In voorliggende evaluatie wordt getoetst in hoeverre Veldhoven deze gestelde doelen realiseert. In deze evaluatie wordt de periode vanaf 2012 geëvalueerd. Vertrekpunt is de inzameling van 217 kilo restafval per inwoner in 2011 in Veldhoven.

2 Lokale Afvaldoelstelling

In 2012 heeft Veldhoven samen met de andere gemeenten in de Metropool Regio Eindhoven (MRE) het 'Manifest voor een afvalloze samenleving' ondertekend. Dit manifest ging uit van 5% restafval in 2020. Dit werkte elke gemeente in een eigen afvalplan uit.

In Veldhoven werd de ambitie uitgewerkt in het "Gemeentelijk Grondstoffenplan 2013 – 2016, Veldhoven afvalloos maar boordevol grondstoffen" :

Doel Veldhoven 2020:

11 kilo huis-aan-huis in te zamelen restafval per inwoner.

Tussendoel Veldhoven 2016:

130 kilo huis-aan-huis in te zamelen restafval per inwoner.

Voor de realisatie van de doelen heeft de raad aangegeven dat maatregelen budgetneutraal ingevoerd moeten worden.

Op basis van het grondstoffenplan zette Veldhoven stappen om de hoeveelheid restafval te verminderen. Na een pilot in Zeelst en Meerveldhoven is in oktober 2015 de

afvalinzameling in heel Veldhoven gewijzigd. Na een jaar is deze nieuwe werkwijze geëvalueerd. Het tussendoel van 130 kilo restafval per inwoner in 2016 is met 111 kilo restafval per persoon ruimschoots gerealiseerd.

De vraag die in deze evaluatie moet worden beantwoord is of de hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval is blijven dalen; of daarbij de doelstelling van 11 kilo huis-aan-huis ingezameld restafval in 2020 haalbaar is of dat daarvoor aanvullende maatregelen nodig zijn.

3 Kenmerken van de huidige afvalinzameling

Vanaf 1 oktober 2015 bestaat de afvalinzameling in Veldhoven uit:

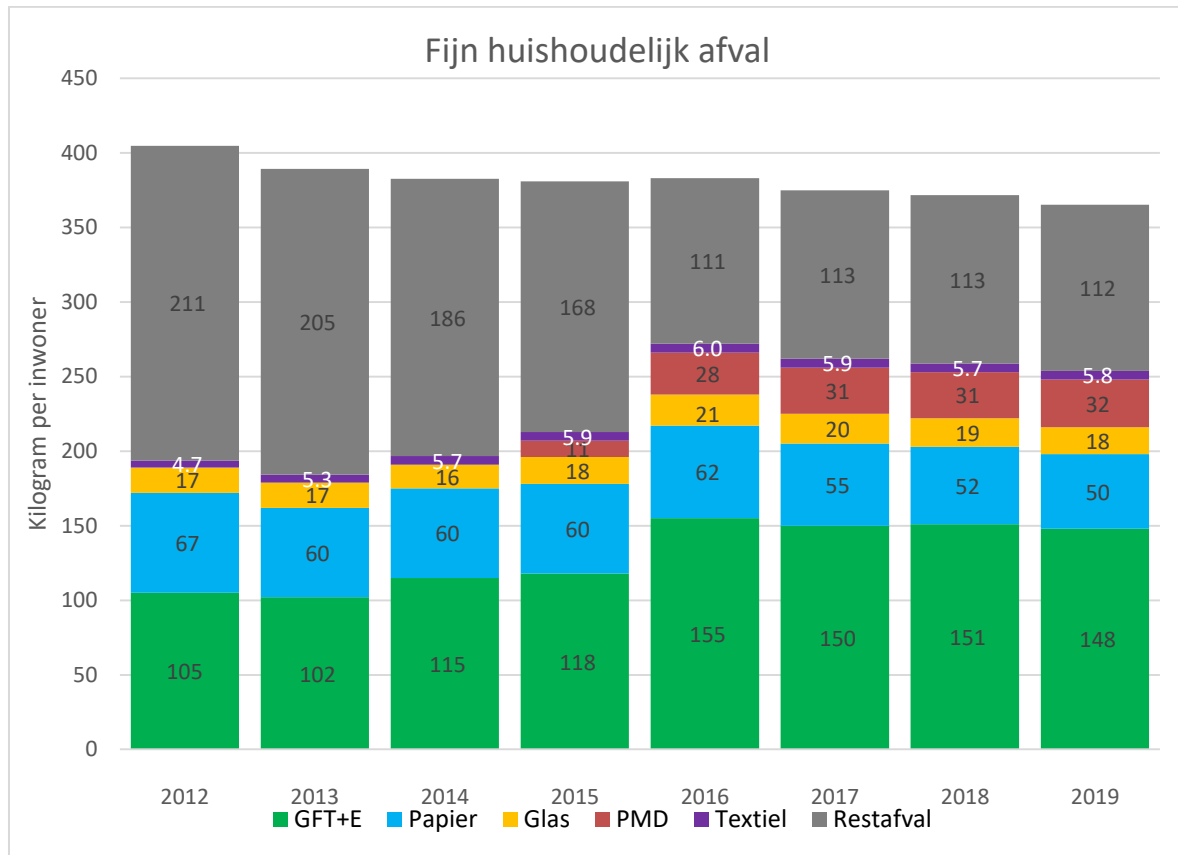
- ◆ Een hoog serviceniveau op recyclebare afvalstromen:
 - wekelijks ophalen Groente-, Fruit en Tuinafval & Etensoverblijfselen (GFT+E) in de groene container. In de winter (december- februari) wordt de groene container om de week opgehaald;
 - wekelijks ophalen van Plastic-, Metaal en Drankverpakkingen (PMD) in de af te halen PMD-zak. In elke straat hangen zogenaamde 'kroonringen' om de PMD-zak aan op te hangen. De kosten van de PMD-zak zijn onderdeel van de afvalstoffenheffing;
 - voor glas, textiel, luiers en incontinentiemateriaal staan verspreid over Veldhoven inzamelbakken waar inwoners 24/7 deze gescheiden stromen kunnen aanbieden.

- ◆ Een laag serviceniveau op de afvalstromen die niet geschikt zijn voor recycling:
 - één keer in de vier weken ophalen restafval in de grijze container.

- ◆ Hoogbouwlocaties hebben een (ondergrondse) verzamelcontainer voor restafval (24/7 beschikbaar met pas) en soms een papier- en/of glascontainer. Bewoners kunnen gebruik maken van de PMD-zak.

4 Realisatie ingezameld fijn huishoudelijk afval 2012-2019

In grafiek 1 is de realisatie weergegeven van het ingezamelde fijn huishoudelijk afval in Veldhoven in de periode 2012-2019.

Grafiek 1 Fijn huishoudelijk afval per afvalstroom per kilo per inwoner 2012-2019 (excl. Milieustraat)

In de grafiek zijn de volgende afvalstromen weergegeven:

- ◆ Huis-aan-huis ingezameld huishoudelijk restafval in de grijze container (grijs);
- ◆ Huis-aan-huis ingezameld GFT+E in de groene container (groen);
- ◆ Huis-aan-huis ingezameld papier in de blauwe container (blauw);
- ◆ Huis-aan-huis ingezameld PMD in zakken (rood) vanaf 2015;
- ◆ Ingezameld glas in glasbakken verspreid over de gemeente (geel);
- ◆ Ingezameld textiel in textielbakken verspreid over de gemeente (paars).

In de grafiek is niet de inzameling van luiers en incontinentiemateriaal meegenomen. Jaarlijks wordt hiervan ongeveer 3 kilo gemiddeld per inwoner gescheiden ingezameld.

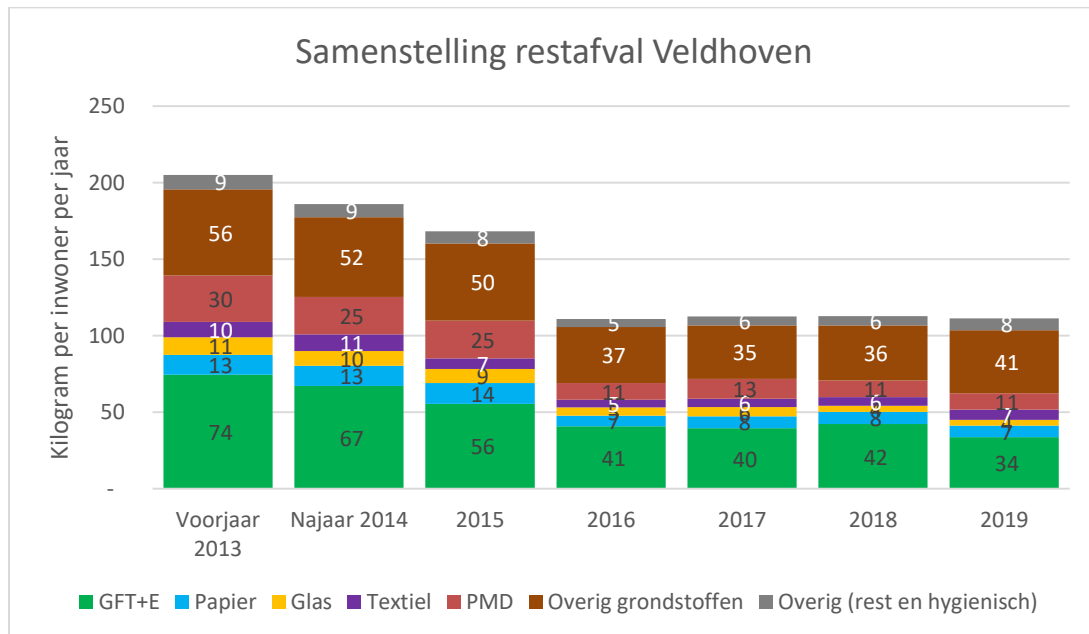
Grafiek 1 geeft aan dat:

- ◆ de totale hoeveelheid (gescheiden en ongescheiden) fijn huishoudelijk afval is gedaald van 405 naar 365 kilo in 2012-2019. Het is een landelijke trend dat de totale hoeveelheid fijn huishoudelijk afval daalt. De daling in Veldhoven is dan waarschijnlijk ook niet (volledig) toe te schrijven aan het invoeren van de nieuwe inzamelstructuur in oktober 2015.
- ◆ de hoeveelheid restafval is vanaf 2015 naar 2016 sterk afgenomen van 168 naar 111 kilo. Dit is het effect van de invoering van de nieuwe inzamelstructuur voor de laagbouw in oktober 2015.
- ◆ de daling van het restafval na 2016 niet doorzet, de hoeveelheden stabiliseren zich rond de 112 kilo.

- ◆ vooral de stromen GFT+E en PMD beter gescheiden zijn.
- ◆ de hoeveelheid gescheiden ingezameld papier iets is afgenomen. Dit past in de landelijke trend van dalende hoeveelheden papier door digitalisering.

5 Samenstelling van het restafval

De afgelopen jaren is jaarlijks de samenstelling van het restafval in de grijze container onderzocht. In onderstaande grafiek is de samenstelling van het restafval weergegeven naar gewicht (kilo per inwoner per jaar).

Grafiek 2 Samenstelling restafval grijze container 2013-2019 naar gewicht in kilo per inwoner.

Grafiek 2 geeft aan dat:

- ◆ de samenstelling van het afval in de grijze container *verhoudingsgewijs* niet veel is veranderd.
- ◆ vrijwel alle te scheiden grondstoffen in de grijze container in 2013-2019 in kilo per inwoner zijn verminderd: bewoners zijn deze grondstoffen beter gaan scheiden.
- ◆ het GFT+E in de grijze container van 74 naar 34 kilo per inwoner is gedaald. In 2019 is een sterke daling te zien in de hoeveelheid GFT+E, de oorzaak hiervan is niet bekend.
- ◆ de hoeveelheid PMD in de grijze container is afgenomen van 30 naar 11 kilo per inwoner.
- ◆ de stroom 'overige grondstoffen' in de grijze container is afgenomen van 56 naar 41 kilo, dit is ongeveer een derde van de inhoud in de grijze container. Veel van deze grondstoffen hadden gescheiden op de milieustraat of kringloopwinkel aangeboden kunnen worden.
- ◆ slechts 5% van het afval in de grijze container is echt 'restafval', dat geen herbruikbare grondstoffen bevat. Deze hoeveelheid is nauwelijks afgenomen.
- ◆ maar circa 5% van het afval in de grijze container is dus daadwerkelijk restafval, een verbetering van 90% is theoretisch mogelijk.

6 Realisatie restafval vergeleken met doelstelling

De regionale ambitie om de hoeveelheid restafval in 2020 met 95% te verminderen ten opzichte van 2011 is voor Veldhoven in het "Gemeentelijk Grondstoffenplan 2013 – 2016" - vertaald in een tussen- en einddoel:

- ◆ 130 kilo restafval huis-aan-huis per inwoner in 2016 / vermindering van 40%.
- ◆ 11 kilo restafval huis-aan-huis per inwoner in 2020 / vermindering van 95%.

In onderstaande tabel is de realisatie van het huis-aan-huis ingezamelde restafval weergegeven, ter vergelijking zijn in de laatste kolom het tussen- en einddoel opgenomen. In kolom 2 staat de totale hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval en in kolom 3 de hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval per inwoner. In kolom 4 is aangegeven hoeveel procent minder restafval per inwoner is ingezameld ten opzichte van 2011.

Jaar	Realisatie: totaal restafval huis-aan-huis per jaar	Realisatie: restafval huis-aan-huis per inwoner per jaar	Realisatie: vermindering restafval huis-aan-huis t.o.v. 2011	Doel: restafval huis-aan-huis per inwoner per jaar
2011	9.501 ton	217,0 kilo	0%	
2015	7.427 ton	168,0 kilo	23%	
2016	4.914 ton	111,0 kilo	48%	-40% = 130 kilo
2017	5.070 ton	113,4 kilo	48%	
2018	5.096 ton	113,4 kilo	48%	
2019	5.053 ton	111,5 kilo	48%	
2020	-	-	-	-95% = 11 kilo

Tabel 3 Doelstellingen vermindering restafval en realisatie Veldhoven

In de tabel is duidelijk de daling te zien in de hoeveelheid restafval die huis-aan-huis is ingezameld na de wijziging van de afvalinzameling in oktober 2015. De doelstelling van 40% reductie voor 2016 is met 48% ruimschoots gehaald. Vanaf 2016 stabiliseert de hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval. Met de huidige wijze van afvalinzameling is de doelstelling voor 2020 onhaalbaar.

7 Aanpassen lokale afvaldoelstelling

De stabilisatie van de hoeveelheid huis-aan-huis ingezameld restafval werd in de loop van 2018 zichtbaar. Omdat hiermee duidelijk was dat de doelstelling voor 2020 niet haalbaar was, is de doelstelling in de begroting 2019 (en ook voor de begroting 2020) aangepast.

In de nieuwe Veldhovense afvaldoelstelling is uitgegaan van de landelijke afvaldoelstelling¹; ook een aantal regiogemeenten hanteren deze inmiddels als uitgangspunt:

100 kilo restafval in 2020 en 30 kilo restafval in 2025.

De landelijke doelstelling gaat uit van:

- ◆ het 'fijn huishoudelijk afval', dit is het huis-aan-huis ingezamelde restafval én
- ◆ het 'grof huishoudelijk afval', dit is het grove afval dat op de milieustraat niet gescheiden kan worden, en daar in de restcontainer gaat.

¹ De landelijke doelstelling is niet goed opgenomen in de begroting 2019 en 2020. In de begroting staat 30 kilo fijn én grof restafval per inwoner per jaar in 2030, maar de landelijke doelstelling gaat uit van 2025.

In de Veldhovense doelstelling werd alleen uitgegaan van het huis-aan-huis ingezamelde restafval. Een deel van het restafval brengen inwoners naar de milieustraat, daar is het even belangrijk dat het afval goed gescheiden wordt en er zo veel mogelijk wordt gerecycled.

In de volgende tabel is aangegeven wat de landelijke doelstelling betekent voor Veldhoven. Hierbij is gecorrigeerd voor het gebruik van de milieustraat in Veldhoven door de bewoners van de gemeente Waalre. De cijfers zijn dus exclusief het afval dat door inwoners van Waalre wordt aangeleverd.

Jaar	Restafval huis aan huis	Restafval milieustraat	Totaal restafval	Restafval per inwoner
2015	7.427 ton	1.031 ton	8.458 ton	191,1 kilo
2016	4.914 ton	1.023 ton	5.937 ton	134,0 kilo
2017	5.070 ton	929 ton	5.999 ton	134,2 kilo
2018	5.096 ton	806 ton	5.902 ton	131,3 kilo
2019	5.053 ton	739 ton	5.792 ton	127,8 kilo
Doelstellingen				
2020				100 kilo
2025				30 kilo

Tabel 4 Realisatie restafval Veldhoven inclusief milieustraat

De landelijke doelstelling is een grote uitdaging voor Veldhoven. Het jaar 2020 zal door de coronacisis hogere afvalresultaten geven, omdat veel bewoners in deze periode hun woning opgeruimd hebben.

8 Benchmark inzameling afval

Door de gegevens van het ingezameld afval in Veldhoven te vergelijken met die van andere gemeenten kan beoordeeld worden hoe Veldhoven presteert. In de VANG-vergelijker zijn de resultaten van het huishoudelijk restafval (fijn én grof) van alle 378 gemeenten opgenomen (van 35 gemeenten zijn geen gegevens ingevuld). De meest recente gegevens in de VANG-vergelijker zijn van 2018.

In 2018 waren er 43 koplopers: gemeenten die in 2018 minder dan 100 kilo restafval per inwoner inzamelen. Hierbij wist Reusel-De Mierden (20 kilo) als enige gemeente onder de 30 kilo restafval per inwoner te komen. Vijf gemeenten kwamen onder de 50 kilo restafval per inwoner.

Bij de vergelijking wordt naar diverse aspecten gekeken. De wijze waarop het afvaltarief wordt bepaald is een belangrijk aspect. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gemeenten waar diftar van toepassing is en gemeenten die geen diftar toepassen. Bij diftar bepaalt de gemeente het afvaltarief per volume/frequentie, gewicht en/of dure zak. In Veldhoven wordt geen diftar toegepast. In totaal waren er 179 niet-diftar gemeenten.

- In 2018 scoorden 89 diftar-gemeenten beter dan Veldhoven.
- In 2018 scoorden 11 niet-diftar gemeenten beter dan Veldhoven.
- Er is maar één niet-diftar gemeente die een resultaat realiseert onder de 100 kilo restafval per inwoner.

9 Conclusie

De Veldhovense afvaldoelstelling van restafval (huis-aan-huis ingezameld én naar de milieustraat gebracht) is:

100 kilo restafval in 2020

30 kilo restafval in 2025

Wordt de realisatie afgezet tegen de doelstelling dan moet geconstateerd worden dat de hoeveelheid ingezameld restafval (grof en fijn) zich de afgelopen drie jaar gestabiliseerd heeft rond de 128 kilo per inwoner. Door het opruimgedrag van inwoners tijdens de corona-periode is de verwachting dat de hoeveelheid afval in 2020 hoger uitkomt.

Vergeleken met andere gemeenten kan geconcludeerd worden dat in 2018 van de 378 gemeenten 43 gemeenten de doelstelling van 100 kilo restafval gehaald hebben. Vrijwel alle gemeenten die de doelstelling gerealiseerd hebben gebruiken een vorm van diftar. Bij diftar bepaalt de gemeente het afvaltarief per volume/frequentie, gewicht en/of dure zak.

Voor het verder uitvoeren van afvalbeleid heeft Veldhoven de volgende mogelijkheden:

- ♦ Vasthouden aan de landelijke doelstelling. Hiervoor is het nodig om diftar in te voeren en kunnen daarnaast nog maatregelen genomen worden voor optimalisering.
- ♦ De landelijke doelstelling loslaten en maatregelen nemen vooral gericht op verminderen van de hoeveelheid GFT+E en grof huishoudelijk afval in het restafval (deze komen nu het meeste voor in het restafval) en optimaliseren van de inzameling op de milieustraat door aanpassing van tarieven en openingstijden.